

HISTORISKE PLANTER FRA *Oldemors hage*

Et samarbeid mellom Botanisk hage, Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
og GERIA - Oslo kommunes ressurscenter for demens/alderspsykiatri

Oldemors hage er en hage med gamle planter, tilrettelagt for personer med demens. Oldemors hage er et unikt tilbud til Oslos demensrammede og deres pårørende. Her kan gamle hageplanter sammen med kjente hageelementer

som vannpost, lysthus og stakittgjerde stimulere sansene og fremkalle minner som ellers er vanskelig tilgjengelige. Hagen er utviklet i samarbeid mellom Botanisk hage, GERIA og Norsk Genressurssenter.

Årlig vil Botanisk hage dyrke fram et utvalg historiske planter til sykehjem i Oslo. I 2008 får sykehjemmene tilbud om følgende historiske stauder: Hageaurikkel, båndgress og kleimeasters.

Hageaurikkel

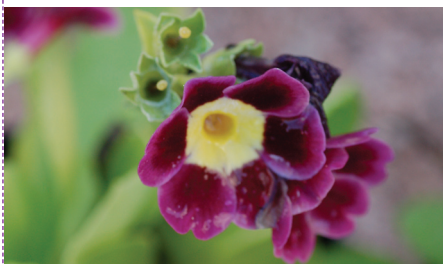
Samlet av Knut Langeland

Hageaurikler (*Primula x pubescens*) er blant de staudene som tidligst åpner sine blomster for vårsolen. De danner vakre border og egner seg derfor som kantplanter, men gjør seg også godt som grupper i et bed.

Det har vært dyrket hageaurikler i Norge i over 300 år. Fargekombinasjoner i alle regnbuens farger har gjort dem populære, og på slutten av 1800-tallet var de høyeste mote i hagene. Det var også vanlig å plante hageaurikler på kirkegårder.

Sammen med hageauriklene har flere typer av primula lang hagetradisjon i landet.

Denne planten er hentet fra Leangen gård i Asker. Gården ligger i nærheten av Leangen brygge og fikk derfor på 1700-tallet bevilgning til å drive gjestgiveri. Det var på denne tida stor fraktttrafikk til og fra brygga med både malm, salt og marmor.

Båndgress

Samlet av Mari Marstein

Hos båndgress (*Phalaris arundinacea* f. *picta*) er bladene dekorative og står til pryd gjennom hele sesongen. Bladene når en høyde på rundt 75 cm, mens stråene kan bli opptil 1,5 meter.

Båndgress har vært plantet i Norge i hvert fall tilbake til 1700-tallet, og var vanlig i hele landet. Den var selvskreven som pyntegress i buketter, og pyntegress er også et vanlig, folkelig navn på planten. Andre navn er prydgress, stripegress, Jomfru Marias hosebånd, riddergras og pampasgress.

Dette er en livskraftig plante, som raskt vokser seg stor, og som kan danne fin avslutning i hjørner, skjermestygge partier, og hindre innsyn. Den bør plantes for seg selv, for den tar lett luven fra andre planter.

Båndgress er en dyrket form av en vanlig gress-art som vokser vilt i store deler av Norge, nemlig strandrør.

Kleimeasters

Samlet av Madeleine von Essen

I Norge har kleimeasters vært brukt som prydplante i hvert fall tilbake til tidlig på 1800-tallet.

Det er en høyvokst staude som gjerne blir over 1 m høy og kan trenge oppbinding.

Kleimeasters tilhører en gruppe høstblomstrende asters som alle blomstrer fra august til oktober.

De har blomster i rosa, lilla og burgunderfarge, og sammen med fargesprakende løv i rødt og oransje varsler de at det snart er vinter.

Navnet kleimeasters (*Symphiotrichum novae-angliae*) vekker ikke positive assosiasjoner, så denne astersen ble kalt "tante Helgas asters" i familien som har hatt planten i eie. Historien til planten går tilbake til rundt år 1900, da tante Helga plantet den rundt sommerhuset sitt i Åsgårdstrand. Dit kom den sannsynligvis fra Ringerike, og som stauder flest har den blitt delt og gitt videre til nye hager.

GERIA
Oslo kommunes ressurscenter for demens/alderspsykiatri

NATURHISTORISK MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO